

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 2 50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Privlačnost oznanila se cena primerno znižuje.

Štev. 37.

V Ptuj v nedeljo dne 18. oktobra 1914.

XV. letnik.

Svetovna vojska.

Od zmage do zmage. — Zavzetje trdnjave Antwerpen. — Francozi nazadujejo povsod. — Rusi vrženi proti Varšavi; 15.000 Rusov vjetih. — Naša trdnjava Przemysl zopet prosta oblegovalnega sovražnika. — V Galiciji napreduje naša vojska na vseh straneh. — Srbija popolnoma zaprta. — Tudi na morju zmage.

Od zmage do zmage... Kakor velikanska nevihta, ki ne pozna nobenih usmiljenih ozirov, tako napreduje v železni krepkosti avstro-ogrsko in nemška armada. Sodnika ste postali te ve najboljši armadi sveta, — sodnika čez vso hinavsko zahrbtnost in zločinsko zaničnost ruske knute, angleške podlosti in francoskega šovinizma. In ves svet se čudi, da je ogromni sovražnik vkljub porabi vse svoje moči, vkljub velikanski premoči brezmočen napram železno-navdušenemu pravu, katerega nositelja sta naša domovina in nemška prijateljica...

Od zmage do zmage! Srbija, dežela podlih kraljemorilcev je od vseh strani zaprta, lakota in beda in obup divjajo v njenih krajih, strohnili trn revolverskega Petra se trese in z njim vred trn tistega črnogorskega Nikite, ki se je doslej mastil od avstrijskih „tringeldov“, da nas potem po maniri ovčjih tatov izda. Naši kanconi so sodnik! In ta sodnik ne pozna usmiljenja!

Krasno se razvija vojna tudi v Galiciji in na Rusko Poljskem, kjer delujeta nemška in naša armada roko v roki. Iz Ogrskega, skozi katero so hoteli Rusi Srbom na pomoč priti, pognali so jih naši vojaki s krvavimi glavami... Naša trdnjava Przemysl je bila zaman od Rusov oblegovana. Kakor valovi ob pečini so se razsuli vsi Ruski napadi. In zdaj je prišla že naša arma ter podi vsiljene Ruse čez mejo, tako da nimajo niti hipa počitka in miru. Azijski barbari si pač niso mislili, da bodo v Galiciji tako krvavo sodbo doživeli.

Obenem napreduje nedosežna nemška armada na ruskem Poljskem in sili vedno močnejše proti Varšavi. Kakor preplašena ptica beže kozaki pred to armado, nikdo se ji ne upa postaviti, nikdo ji ne more premagati. Car-batjuška, ta besedolomec, ta krvavi hinavec, katerega tron je zgrajen na gori mrtvaških glav in poskropljen z vročo človeško krvjo, — ta kronani krvnik trepeti zdaj pred sodbo pravičnosti...

In na Francoskem? Vse svoje moči so porabili Francozi in njih pomagači Angleži, da bi postavili nemško napredovanje. Pa njih armade so se istotako ob nemških bajonetih razsule. V komaj 12 dneh zavzeli so nemci Antwerpen, drugo največjo trdnjavo na svetu. Zdaj jim je pot proti Parizu odprta. Obenem napredujejo tudi v velikanski bitki med Parizom in Vedrunom, tako da jih čaka tudi tam slavna zmaga.

Celo na morju so nasprotniki brez moči. Velikansko angleško brodovje je tiho in vsak trenutek se pojavi ta ali oni nemški podmorski čoln, ki pogrezne angleški ali ruski parnik v globočine morja. Japonci doslej tudi niso imeli nobenega uspeha proti junaški posadki trdnjave Kiaučav. Na Balkanu pa se pripravlja polagoma protiruski in protiruski vpliv, ki bo našim sovražnikom še umogo preglavic delal.

Od zmage do zmage! Mi nismo zakrivali tega velikanskega prelivanja krvi. Bili smo napadeni in nikdo nam ne more očitati, da bi kaj zakrivali. Branimo le domovino. Ali branimo jo pač tako, da bode mir za dalje časa zjamčen. Z našo končno zmago, ki mora priti in ki bode prišla, dosegl bode ves svet zaželjeni blagor pokoja. Uresničile se bodo sanje našega sivolasega cesarja, katerega Bog ohrani...

Trdnjava Przemysl svobodna. — Uničujoč ruski poraz.

Dunaj, 11. oktobra ob 10. uri 15 minut zvečer. (Kor. urad.) — Uradno razglašajo: Dne 11. oktobra opoldne: Naše bliskovito prodiranje proti reki San je Przemysl osvobodilo sovražnika obleganja. Lastne čete so vkorakale v trdnjavo. Kerjoli so se Rusi pojavili, smo jih napadli in porazili. Na njihovem begu preko rečnih prehodov pri Sleniawi in Lezajsku smo zajeli ogromne množine vjetnikov.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Brezuspešno obleganje Przemysla. — Rusi v Galiciji povsod poraženi. — Ruski porazi na Ogrskem.

Dunaj, 10. oktobra. (Kor. urad.) Včeraj je poskusil sovražnik še en naskok na južno-vzhodno stran Przemysla, ki ga pa je posadka s težkimi izgubami za napadalca zavrnila. Nato so se začeli Rusi povsod pred trdnjavo umikati. Zahodno stran trdnjave so morali Rusi popolnoma izprazniti. Naša konjenica je že prišla v te kraje. Sovražnik, ki ga je naglost operacij na ruskem Poljskem in v Galiciji zmedla, je poskusil sicer kriti svoj napad na trdnjavo s tem, da je poslal oddelke svoje vojske proti zahodu, ni se pa mogel nikjer ustavljati našim armadam, ki so prihitele.

Peta in šesta ruska pehotna divizija, ki sta se postavili v bran pri Lancutu, se v begu umikata proti Sanu. Ravno tako sta bili ena kozška divizija in ena pehotna brigada, ki sta stali vzhodno od Dynova v močnih pozicijah, po kratkem odporu pregnani. Naše čete so sovražniku povsod za petami.

Tudi Ogrska bo najbrže kmalu popolnoma izpraznjena od sovražnih oddelkov, ki blodijo v komitatih Marmaros in Bistrica-Nasod.

Namestnik šefa generalštaba pl. Höfer, generalmajor.

Črnogorci niso navdušeni za vojno z Avstrijo.

Od nekega vojaka s črnogorske meje je dobil župan v Topuskem Andrej Rakić, kakor poročajo „Narodne Novine“, pismo, v katerem je prav zanimivo opisano razpoloženje črnogorskega ljudstva napram vojni z Avstrijo.

Odlomek tega pisma se glasi:

„Črnogorsko ljudstvo ni za vojno. Pred par dnevi je dospel na Cetinje stari vojvoda Lazo Dekalović iz Kuča. Spremljalo ga je več sto žensk in otrok. Poiskal je kralja in ko ga je našel, ga je vprašal:

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake, romarje itd.

414

„Ali je res, kralj in gospodar? Ti si pobral naše sinove, da se tepo z dunajskim cesarjem. A zakaj to? Nam je bil dunajski cesar vedno dober in je nas branil in ščitil. Ti si sam pripovedoval, kako te je lepo sprejel na Dunaju, kako je sprejel naše kneze Danila in Mirka in po vrsti vso črnogorsko gospodo, pa zakaj se naj sedaj bijemo z dunajskim cesarjem? To, boga mi, ni meni po godu.“

Kralj je odgovoril:

„Vojvoda, tako mora biti, starejši zapoveduje.“

Vojvoda ga je prekinil:

„Božje Ti vere trdne, kdo je neki v Črni gori starejši od Tebe?“

Kralj Nikola v zadregi: „Tako ukazuje veliki car Nikolaj ruski!“

Vojvoda je na to rekel kralju:

„Piši Ti temu carju Nikolaju, ako ima kaj z dunajskim cesarjem, naj se sprimet brez naše nesreče, Ti pa pusti naše sinove domov, da prehranijo sirotino svojo deco in jo ohranijo od zlega. Tako mi boga, mi se vsi od prvega do zadnjega napotimo jutri v Kotor. Mi brez Kotora živeti ne moremo!“

Kralj je pripomnil:

„Ne smete v Kotor, pobil bo vas Švaba!“

„Mi se s Švabom dosedaj nismo pretepali, zato nam ne bo storil ničesar slabega... Pa povej mi, kralj in gospodar, ali si res napovedal vojno tudi carju v Berlinu?“

„Res je, vojvoda!“

„Pa povej mi pri bogu in veri, kako se hočeš z berlinskimi carjem vojevati, da-li po solncu ali po mesecu? Bogu bodi potoženo, velika nesreča je zadela Črno goro! Kralj in gospodar, dobro predvari in premisli, da nam ne zakuka črna kukavica na ognjišču!“

Beg Rusov čez Karpate.

Budimpešta, 12. oktobra. „Pester Lloyd“ poroča: Iz komitatov Marmaros in Beszterce-Naszod so došla uradna poročila, iz katerih je posneti, da se je preganjanje ruskih čet za nas uspešno končalo. Glavne ruske sile v begu čez Körösmező zapuščajo Karpate, ostanke razkropljenih ruskih čet pa pode naši čez mejo. Rusi so spoznali svoj brezupni položaj in beže brez vsakega odpora čez mejo.

Kako je na ruskem Poljskem?

V krakovski „Nowi reformi“ čitamo:

Dne 20. septembra se je nemška vojska približala Noworadomsku. Čim je došla ta vest, je ruska armada z vsemi upravnimi oblastnjami zapustila mesto. Nemci so sicer korakali skozi Noworadomsk, niso pa mesta zasedli, marveč so prodirali proti Rudniku, kjer so se ustavili. Ruske upravne oblasti so se tedaj takoj vrnile, z njimi pa so prišle tri stotnije kozakov in čerkezov.

Toda že 26. septembra so se pojavile v Noworadomsku nove nemške čete, kar je imelo za posledico, da so se Rusi zopet umaknili iz mesta. Ruske oblasti so se nato naselile v Piotrkowu, dva dni kasneje pa so se preselile v Skierniewice. Predno so Rusi odšli, so ustanovili mostno milico, ki je prevzela nalogo, da skrbi za red in mir, dokler se ruske oblasti zopet ne vrnejo v mesto.

V mestu je zavladalo veliko pomanjkanje sladkorja, premoga in petroleja. Za to so vsa privatna stanovanja, restavracije in hoteli razsvetljeni s svečami.

Tudi v Varšavi je silno pomanjkanje premoga, sladkorja in soli. Časopisom nedostaja papirja, zato izhajajo listi v zmanjšani obliki. Delo v tovarnah popolnoma miruje. Cent premoga stane v avstrijski vrednosti 6 do 7 kron. Druginja v mestu je nepopisna, vsled tega je baje zlasti med delavskimi sloji zavladalo revolucijonarno razpoloženje.

Varšavski dnevniki javljajo, da Rusija mobilizira še 5 milijonov vojakov. Toda to je samo humbug, da bi s tem prestrašila Nemce in Avstrijce in da bi potegnula za sabo nevtralne države. Vlada ne misli na nobeno novo mobiliza-

cijo in tudi ni izdala v tem oziru nobenih novih naredb.

Časopisi napadajo besno samo kakor smo že omenili v zmanjšani obliki. Listi so seveda pod preventivno cenzuro. Toda priznati je treba, da ta cenzura ni surova in tudi ne stroga ali malenkostna.

Časopisi napadajo besno samo Nemčijo, napram Avstriji pa molče, se drže rezervirano, ali pa celo izražajo obžalovanje, da je podlegla vplivu nemške državne politike.

V Varšavi je jela izhajati cela vrsta novih poljskih dnevnikov, kakor „Duch Polski“, „Dzien Polski“, „Radość Polakow“ itd. Vsi ti listi imajo namen vzbuditi med Poljaki simpatije do Rusije. Te liste seveda podpira ruska vlada, oziroma jih naravnost plačuje. Te vrste časopisi priobčujejo razne tartarske vesti — na primer „Nemci prosijo Belgijo za mir.“ „Splošno umikanje nemške armade“ itd. V enem izmed teh listov je napisal članek o razmerju Poljakov k Rusiji celo neki poljski poslanec. Bubiński mu je ime. Vsi ti listi torej služijo zgolj propagandi.

Zakaj so Rusi vlomili v Karpate?

Budimpeštovski list „A Nap“ poroča v pogovoru z nekim vjetim ruskim generalštabnim oficirjem, ki je govoril o vzrokih ruskega vloma v Karpate. Srbija je že od vsega začetka računala na pomoč Rusije in tudi s tem, da ne bo prišlo Srbiji na pomoč le nekaj oficirjev, marveč cela ruska armada. Pri izbruhu vojne bilo je že mogoče, spraviti manjše ruske vojaške oddelke v Srbijo. Ali temu vthotapljenju je Rumunija kmalu konec napravila. Etnako postopanje čez Bulgarijo je bilo seveda popolnoma izključeno.

Edina možnost, priti v Srbijo, bila je tedaj pot čez Grško. Ko pa je Turčija Bosphorus in Dardanele zaprla, bila je Srbija tako rekoč hermetično zaprta. Medtem se je položaj Srbov vedno bolj poslabšal in kopicile so se brzojavke, v katerih se je ruskega carja za pomoč prosilo, da ne bo Srbija popolnoma uničena. Zdjaj se odločil car, da pošlje Srbom čez Ogrsko pomoč in zato so Rusi čez Karpate vlomili. — Kakor znano, dosegli so Rusi začetkoma male uspehe, ali kmalu so jih naši junaki vojaki s krvavimi glavami čez Karpate nazaj nagnali...

Rusi zapustili Lemberg?

„Grazer Tagblattu“ brzojavlja njegov lastni vojni poročevalec:

Der Sitz des deutschen Gouvernements in Suwalki.

„Vojni tiskovni stan, 11. oktob. — Na vojnji k fronti dospel sem v Jaslo.“

Vkljub slabemu vremenu in slabega stanja cest funkcionira naša zadajšna služba (Nachschubdienst) izborna.

Domačini mi pripovedujejo, da so Rusi Lemberg že popolnoma izpraznili.

Uradna poročila od 13. oktobra.

K.B. Berlin, 13. oktobra. Wolffova pisarna poroča:

Od zahodnega bojišča ni nobenih pomembnejših poročil. Hudi napadi sovražnika vzhodno od Soissons bili so zavrtnjeni. — V Argonakem gozdu vršijo se trajno hudi boji. Naši vojaki napredujejo v močnem grmičju in v jako težavni pokrajini z vsemi sredstvi trdnjavskega boja. Francozi se trdovratno branijo; oni streljajo iz drevs tudi z mašinskimi stroji in imajo močne utrdbe.

* * *

Nemški bojni plen pri Antwerpnu se še danes ne dá pregledati. Okoli 28.000 sovražnih vojakov zbežalo je na Holandsko in bilo tam razoboroženo. Med njimi je glasom uradnih poročil tudi 2000 Angležev. Bržkone se je mnogo belgijskih vojakov v civilni obleki v njih domovinske kraje podalo. Škoda na poslopih in materialu v Antwerpnu je mala. Sovražnik je vodovodne naprave uničil. V pristanu je 4 angleških, 2 belgijska, 1 francoski, en danski, 32 nemških in 2 avstrijska parnika ter dva čolna na jadre. V kolikor se je nemške parnike doslej preiskalo, so se jim kotli uničili.

* * *

Na vzhodno-pruskem bojišču vršil se je 11. oktober v splošnem mirno. Dne 12. oktobra so hoteli Rusi nemško armado pri Širwini zopet obiti; bili so pa zavrtnjeni. Južno od Ivangoroda so hoteli Rusi zopet čez reko Weichsel priti; pa to nakano se je z ruskimi izgubami zavrnilo.

* * *

Uradno se glede bojev v Galiciji razglša: 13. oktobra opoldne: Včeraj vrgle so naše (avstrijske) proti Przemyslu napredujoče moči, podprte po izpadu iz naše trdnjave, oblegovalno

Suwalki

Tu prinašamo sliko poslopja v rusko-poljskem mestu Suwalki, katerega so Nemci v svojem prodiranju že zavzeli. Nemci so v tem poslopiju vtaborili novo okrožno upravo (gubernijo). Preje je bilo v tem poslopiju rusko gubernijsko zastopstvo. Ruski gubernier pa je že preje zbežal, predno so nemški vojaki v Suwalki prišli.

rusko armado v toliko nazaj, da stoji sovražnik danes le še na vzhodni fronti. Pri nazadovanju Rusov se je več vojnih mostov podrla. Mnogo vojakov je v reki San utonilo.

Boj vzhodno od Chirowa traja še naprej. Naša kavaljerija vrgla je neko divizijo kozakov nazaj proti Drohobiczu. Vsled neugodnega vremena in slabih cestnih razmer izredno težkih marših in bojih zadnjih tednov se je zmožnost naših (avstrijskih) in ogrskih) vojakov krasno izkazala.

Namestnik šefa generalštaba
pl. Höfer, generalmajor.

Kako so vojaki slovenskega 87. pešpolka uplenili ruski avtomobil.

„Slov.“ piše: Narednik 87. pešpolka, ki se je vrnil ranjen s severnega bojišča, je pripovedoval naslednji dogodek: Bilo je pri P. S. svojim vojem sem ležal vkopan v bližini ceste, ki sem jo imel snažiti. Naša pozicija je bila precej izpostavljena, precej daleč spredaj; bili smo takorekoč osamljeni. Treba nam je bilo paziti na vse mogoče načine, da bi nas ne presenetil sovražnik, zlasti pa ne kak večji kozaški oddelk, ki so se navadno prikazovali, kakor bi jih izkopal iz tal, potem pa zopet izginili, kakor da bi jih bila vzela kavra. Ležali smo torej vkopani tik ceste in čakali. Kar naenkrat se zasliši iz daljave karakteristično drdranje avtomobila. Vedel sem, da se nahajajo tudi naše čete nekako v oni smeri, odkoder je prihajal hrup, a vendar se mi je zdelo skoraj neverjetno, da bi mogel prihajati od tamkaj naš avtomobil, ko je bilo vendar ozemlje pred našimi zasedeno po sovražniku, a mimo nas ni bilo našega avtomobila, ki bi bil vozil tjakaj, odkoder je prihajal sedaj ropot. — Najbrž bo avtomobil ruski, — sem si mislil, a gotov seveda nisem bil. Zato je bilo treba še tem večje opreznosti, kajti gorje meni, ako bi dal ustaviti avtomobil ali ga celo obstreljevati, če bi bil avtomobil — naš. Pripravil pa sem hitro vse, kar se mi je zdelo potrebno. Strelsko črto sem po obeh straneh ceste če nekoliko raztegnil v nasprotno smer od one, iz katere je prihajal avtomobil, ki ni vozil ravno preveč hitro. Fantje s puško v roki so čakali le mojega povelja, da skočijo pokoncu in naperijo puške na avtomobil. Sam sem se nahajal nekoliko v sredi strelske črte, ker sem preudaril, da se mora avtomobil ustaviti nekako tamkaj. V tem je avtomobil pridrčal že prav blizu. Bil je oddaljen le še kakih trideset korakov od prvega mojega moža. Tedaj sem zaklical:

— Pokoncu!

Skočil sem tudi sam pokoncu, v desni sabljo, v levi revolver. Pogledal sem okrog sebe, in videl, kako je bila strelska črta raztegnjena na dolgost nad 100 korakov, in fantje so držali puške namerjene na avtomobil, ki je takoj zmanjšal hitrost, a v tem že došel do strelske črte. V istem trenutku je počil v avtomobilu strel. Sedaj sem vedel, da imam pred seboj sovražni avtomobil, in zakričal sem:

— Stoj!

V avtomobilu sta bili poleg šoferja še dve osebi, zaviti v plašče, in eden teh dveh je ustrelil.

Videči, da so naperjene nanje puške vsega mojega voja, so izprevideli, da jim je nemogoče dalje, in tudi ni mogoče več nazaj, kajti v trenutku, ko bi bil avtomobil hotel obrniti ali pohititi dalje, bi bilo začelo pokati. Kazalo jim torej ni drugega, nego „roke kvišku.“ In to sta tudi storila ona dva zadaj, in ko se avtomobil ustavi popolnoma, tudi šofer.

Vsi trije so bili vjetniki. Dva sta bila ruska častnika.

Ukazal sem jima naj izstopita, kar sta tudi nemudoma storila, kakor tudi šofer. Razorožili smo jih in potem odpremili z avtomobilom vred k bližnjemu našemu poveljništvu.

Listi poročajo: Rusi so imeli baje pri obleganju Przemysla silne izgube. Pri enem samem, prve dni izvršenem poskusu zavzeti v naskoku en sektor trdnjave, so izgubili Rusi kakih 15.000 mož. Po prvem brezuspešnem napadu so se morali vendar odločiti za pravilno obleganje, pri čemer jim je prizadejala hrabra posadka pod poveljništvom feldmaršallajtnanta Kusmaneka s svojimi izpadi mnogo izgub na vjetih in na materijalu.

Razpad ruske ofenzive, ki je bila sploh že od vsega začetka zelo počasna, se da razlagati iz treh vzrokov, prvič vsled slabega vremena, ki je pretvorilo reke v nepremagljive ovire in ceste v prava blatna močvirja, drugič kolera, ki baje strašno žanje v ruski vojski in tretjič silne težkoče v nadomeščanju municije in dovažanju živil.

Pri tem umikanju, ki nosi vse znake prenaplajenja, se zdi da se Rusi upirajo samo toliko, da rešijo svojo artiljerijo, ki se pogosto pogreza v močvirja. Govori se, da prihaja v Petrogradu in Moskvi resnica počasi na dan in da se polasča prebivalstva nemir. Zato je pač tudi car nenadno sklenil oditi k fronti.

Glasom poročil iz Rotterdamu ruski častniki zelo hvalijo avstrijsko ogrsko armado, ki po njih mnenju prav nič ne zaostaja za nemško. Avstrijci in Ogrji se bojujejo z veliko vztrajnostjo in so Rusom prizadejali velike izgube.

Preko Romunske prihaja poročilo petrogradske brzojavne agenture, ki pravi, da je car prevzel vrhovno poveljništvo nad rusko vojsko z glavnim taboriščem v Brest-Litovsku. Vojni minister Suchomlinov fungira kot generaladjutant carja. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je prevzel poveljništvo nad severno armado.

„Daily Chronicle“ prinaša iz Milana brzojavko, ki pravi, da se je izrazil vojvoda Leuchtenberg, carjev sorodnik, da so vse vesti o kakem premirju do pomladi 1915 nesmisel. Ruske čete so za vojno po zimi zelo dobro preakrbljene. Car prav gotovo ne misli na to, da bi dal Nemcem prilagodit, da si med premirjem izboljšajo svoje stališče. Vojvoda pravi nadalje: Velika bitka, ki naj odloči usodo Nemčije in Avstro-Ogrske se bo izvojevala šele sredi prihajajoče zime.

O umikanju ruskih čet iz Karpatov poročajo iz Marmaroške Sihoti še to-le: Glasom sem dospeli poročil se Rusi, neprestano zasledovani od naših čet, umikajo preko Rahöja v smeri proti Körösmezőju. Naše čete neprestano in vztrajno napadajo Ruse, ki imajo zelo velike izgube.

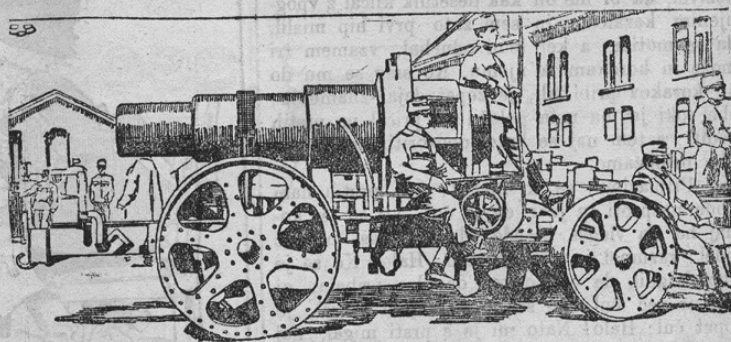
Naš vojni poročevalski stan je odšel, kakor poroča vojni poročevalec „Neue Freie Presse“, 11. t. m. v dveh etapah v Przemysl.

Kakor poroča berlinska „Neue Politische Korrespondenz“, se je ruska armada izognila odločitvi s Hindenburgom in se je umaknila za Vislo. To umikanje je zato odločilnega pomena, ker oprošča avstrijske čete ter poveča silo obeh Rusom nasproti stoječih armad.

Vest da bo car prevzel vrhovno poveljništvo

Avstrijski motorni topovi.

V borbi Nemčije proti Francoski in belgijskim trdnjavam pomagala je naša monarhija s tem, da je poslala, nekaj motornih baterij na bojišče. Ti kanoni so skupno z velikanskimi nemškimi 42 cm-topovi mnogo francoskih trdnjav uničili. Doslej so mislili Francozi, da so njih trdnjave nepremagljive. Ali zdaj pa se je nasprotno izkazalo. Monotorne baterije so izdelane v avstrijski

Eins der gefürchteten österreichischen Motor-Geschütze.

nad rusko vojsko, se sedaj tudi že dementira. Londonske „Times“ namreč prinašajo iz Petrograda vest, da se je car vrnil s svojega poseta v ruskem glavnem taborišču. Car je svoj namen obiskati čete v Galiciji „odložil.“ Najbrže je ta obisk izostal, ker je pričakovati nove velike bitke in hoče car počakati na ugodna poročila iz glavnega stana.

Iz bojev pri Tarnobrzežu.

Zigmund Lasocki opisuje tarnobrzeške boje sledeče:

Sešel sem se z drugim ulanskim polkom, ki ga je vodil moj brat, pri . . . Kljub hudim in velikim pohodom in kljub trem bitvam, ki jih je polk prestal, je izvrstno izgledal. Moštvo in konji so bili v najboljšem stanju. Mnogo se ima polk zahvaliti komandantu tren grofu Ressegniery, ki ga je najtočnejše oskrboval s provijantom, odvrčal vse zapreke in odbival kozaške napade s pomočjo pridelnega oddelka. Tako sta bila vojak in konj dobro krmljena, tudi po dolgih naporih na vso moč sposobna za boj.

Prenočil sem v stanovanju brata in se z njim razgovarjal o minulih trudih in prestanih bojih. Grom topov na vse zgodaj sem od Tarnobrzeža me je privabil v mesto samo. Na poti sem srečal trume beguncev. Bil je to žalosten pogled! Prebivalci so nosili s sabo, kar so le mogli vzeti od svojega imetja. Nekateri so v preplašenosti pobrali najmanj potrebne reči. Videl sem n. pr. ženo, ki je nesla kot ves svoj imetek obešalo za obleko. Jok žensk in otrok se je razlegal povsod. Še bližje mesta sem srečal mnogo uradnikov, ki so mi povedali, da so primorani zapustiti mesto, ker je bombardirajo. Pospešili smo vožnjo, ker so bili v mestu še nekateri znanzi, ki niso dobili konja, da bi odpotovali. Nad mestom so letele granate in šrapneli, namenjeni očitno železniški postaji, pa so deloma padali v mesto, ranili par ljudi in poškodovali nekaj hiš.

Vzel sem mater svojega tovariša g. Lonckija in še par drugih oseb, orožje in nekaj stvari, in smo zapustili mesto, v katerem ni bilo več varno. Ko smo odjahali, se je razpočil šrapnel nad tarnobrzeškim trgom skoro ravno nad nami. V mestu je ostala le peščica ljudi, ki so se poskrili večinoma po kletah. Na svojem mestu pa je ostal kljub prošnjam rodbine župan Kolašinski in pa grof Zdzislaw Tarnowski na dzikovskem gradu, rekoč, da ne zapusti sedeža svojih dedov. Ne daleč od mesta smo srečali okrajnega glavarja Dembowskija, ki je bil odpeljal važnejše akte glavarstva na varen kraj in se vračal na sedež svojega urada. Pohvaliti moram mirnost in hladnokrvnost Tarnobrzežanov, ki so — z malimi izjemami — kljub bojem, ki so se vršili v bližnjem Sandomierzu že teden dni, kljub sovražniku v bližini, od katerega jih je delila samo Visla, in kljub neprestanemu gromenju topov zapustili domove šele takrat, ko so začeli padati v mesto šrapneli in granate.

Bombardiranje je vsekakor vodil ruski gene-

ral Novikov, znan po svoji gibčnosti, in je vznemirjal vsled tega prav občutno odnotne pokrajine, a na nas je streljal s Koprivnice, oddaljene okoli 5 km od Trnoblzrega.

Ko smo odpravili ženske in otroke na varno mesto, smo se skušali povrniti v Trnoblzreg. Žalibog so bile že tam ruske prednje straže, ki so prišle, ko je bil Sandomierz izprazen. — Obrambo Sandomierza so naše čete junsko vodile. Čez cel teden so vzdrževale naskoke Rusov, ki so bili v veliki premoči, dasi mesto ni trdnjava, niti taborišče naše ni bilo utrjeno. Sovražnik je imel pri teh naskokih silne zgube. Zlasti zadnji nočni naskok se je zanj končal nesrečno. Rusi, ki so poskusili nenadoma vdreti v mesto, so bili odbiti; izborni ogenj naše artiljerije je kupoma napolnil s trupli ozko ulico pri cerkvi sv. Jakoba. Skoro celemu bataljonu 72. ruskega pešpolka je bil povratek odrezen in je padel v vjetništvo. Naša posadka je izrabila zmešnjavo, ki je nastala med sovražnikom vsled tega poraza, in se je umaknila v težavnih razmerah s topovi, ranjenci in vjetniki čez Vislo. Zadnji poizkus priti v Trnoblzreg s tovarišem Lonckim in stražmojstrom odnotne orožniške postaje se mi ni posrečil.

Na meji okraja smo srečali del tarnoblzreškega črnovojništva pod poveljstvom poročnika Bobra. Ti kmetje, odtrgani od polja pred nekaj tedni, so bili že pravi, izborni izvežbani vojaki. Bili so že v ognju pušk, šprapnelov in granat sovražnih, pa brez posebnih izgub. S solznim očesom sem se moral posloviti od tarnoblzreškega okraja, ki je toliko trpel v tej vojni in nad katerim so se dvigali po noči strašni krvavi žari. Bog daj, da ga kmalu zopet vidim v srečnejših časih.

Boji v Galiciji in v Karpatih.

K.-B. Dunaj, 14. oktobra. Uradno se razglašajo. 14. oktobra popoldne. V liniji Stary-Sambor-Medika ima sovražnik utrjena mesta. Naše vojaštvo napada. Ti boji postajajo vedno večji.

V Karpatih zavzeli smo Taromya po 4 dnevnih bojih in smo zasledovali Ruse proti Wyskowu. Manjši uspešni boji z nazadnjačimi sovražnimi oddelki vršili so se tudi v Viso-dolini.

Namestnik šefa generalštaba:
pl. Höfer, generalmajor.

„Halo, Lublin!“

Neki ranjeni honvedski poročnik, ki je po nekem boju pregledoval s polovico stotnije ozemlje, piše v „Pester Lloyd“:

Ko preiskujemo približno poldrugo uro ozemlje, pustim ljudi, ki so veliko trpeli, nekaj časa počivati. Vsak se je vlegel kjer je ravno stal; sam sedem na neko deblo in položim sabljo čez kolena. Kar zapazim, da kakih 400 korakov oddaljeni desetik L. — zelo iznajdljiv, zviti in hraber dečko, vstane in maha s obema rokama, da me opozori. Dozdaj še kot častnik nisem doživel, da bi me bil kak desetik klical z vpog-njenim kazalcem in sem zato prvi hip mislil, da se motim, a ker leni odnehal, vzamem tri može in korakam k njemu. Ko smo se mu do 40 korakov približali, je zopet dajal znamenja; obe roki je na usta položil in prišel po prstih hoditi; s tem naj se hotel opozoriti, naj se mu tiho približamo.

Priplazimo se k njemu: na prstih nam pride nasproti in javi, da je čul, ko se je komaj na tla vlegel, besede, glasove, dasi ni nič videl; razumel je zgolj besedo: Halo! Ko se je tiho dvignil, da vidi odkod da glas prihaja, ni ničesar več čul, ko se je pa zopet vlegel, je zopet čul: Halo! Nato mi je s prsti migal, naj se približam. Vležem se na naznačeni prostor in čujem takoj zamolklo, a le jasno: „Halo, halo — — — halo Lublin! Halo Lublin!“ Medtem ruska kletev in zopet „halo Lublin!“

Počasi vstanem; nekaj korakov pred seboj zagledam — kupe repe ali krompirja, ki leže po 100 korakov eden od drugega oddaljeni. Ko

odstranim mali grm poleg kupa, zagledam mala lesena vrata in v zemljo vdolane stopnice. Pred odprtino postavim štiri može z nasajenimi bajoneti; trije prestrašeni obrazi strme v nas. Mojemu prijaznemu vabilu, naj gredo vun, so se z ozirom na štiri bajonete takoj odzvali in trije ruski kmetje so se umaknili iz prostora, kjer se je nahajal podzemski prostor z vojnim telefonskim aparatom.

Trije kmetje so bili en častnik ruskega generalnega štaba in dva podčastnika brzogajnega oddelka, ki so jih Rusi ob umikanju pustili, da obveščajo ruski zborni glavni stan o prodiranju in o moči naše armade.

Nove velike nemške zmage.

K.-B. Berlin, 14. oktobra. Wolff-büro poroča iz Velikega glavnega stanaz dne 14. oktobra popoldne:

Od Genta nahaja se sovražnik, med njim tudi del posadke premagane trdnjave Antwerpen, v nujnem nazodovanju proti zahodu k bregu. Naši vojaki mu sledijo.

Lille je od Nemcev zaseden. Napravili smo 4500 vjetih. Mesto so njene oblasti nemškemu vojaštvu nasproti kot odprto označile. Vkljub temu je dal sovražnik pri nekem obhodnem poskus od Dünkircha na tja svoje moči z naročilom, da se morajo do prihoda obhodne armade držati. Ker ta seveda ni prišla, bila je enostavna posledica, da je bilo brez namena branjeno mesto pri zavzetju od našega vojaštva poškodovano.

Od fronte armade nimamo ničesar novega poročati.

Tesno pri katedrali v Reimsu opazili smo dve težki francoski bateriji; nadalje se je opazilo znamenja z lučjo raz enega stolpa katedrale. Samoumevno je, da se bode borilo proti vsem našim vojakom škodljivim odredbam in bojnim sredstvom brez ozira na varovanje katedrale. Francozi imajo torej zdaj kot prej sami krivdo, ako bi ta Francozom sveta zgradba bila še nadalje žrtev vojne.

Na vzhodnem bojišču so v bojih pri Širvintu bili Rusi premagani. Vjeli smo 3000 Rusov, 26 kanonov in 12 mašinskih pušk.

Mesto Lyck je zopet v naši lasti.

Bialo je sovražnik izpraznil.

Južno smo vrgli ruske predstraže nazaj proti Varšavi in vjeli 8000 Rusov ter 25 kanonov.

Padec Antwerpna.

Berolin, 11. okt. (Kor. urad.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 10. oktobra zvečer.

Po dvanajst dnevnem obleganju je Antwerpen z vsemi fori prešel v naše roke. Dne 28. septembra je počil prvi strel proti utrdbam zunanjih črte. Dne 1. oktobra smo zavzeli prvi for, dne 6. in 7. oktobra pa sta naša pehota in artiljerija premagali močni, večinoma 400 metrov široki sektor Nethe. Dne 7. oktobra smo v smislu haaške pogodbe naznanili, da bomo jeli obstreljevati mesto. Ker je poveljnik izjavil, da prevzame odgovornost za obstreljevanje, smo ob polnoči z dne 7. na 8. oktobra pričeli z obstreljevanjem mesta. Istočasno smo začeli tudi napad na notranjo utrdbeno črto. Že dne 9. oktobra zjutraj smo zavzeli dva for notranje črte in dne 9. oktobra popoldne smo lahko brez resnega odpora zasedli mesto. Kakor domnevamo, zelo močna posadka se je spopetka zelo hrabro branila. Ker pa je končno čutila, da ni drosala naskoku naše pehote in mornariške divizije, zlasti pa ne učinku naše oblegovalne artiljerije, je zbežala v popolnem neredu. Med posadko se je nahajala tudi nedavno tega tjakaj dospela angleško mornariška brigada. Po poročilih angleških časopisov bi naj bila tvorila hrbitišče obrambe. Zmedo med angleškimi in belgijskimi četami označuje dejstvo, da smo se morali glede predaje pogajati z županom, ker ni bilo mogoče najti vojaške oblasti. Izvršeno predajo je dne 10. oktobra potrdil štabni načelnik doseadanje vlade v Antwerpnu. Zadnje še ne predane fore so naše čete zasedle. Števila vjetnikov še ni mogoče pregledati. Mnogo belgijskih in angleških vojakov je pobegnilo na Holandsko, kjer bodo internirani. Uplenili smo ogromne zaloge vsake vrste.

Zadnja belgijska trdnjava, Antwerpen, ki je veljala za „nezavzetno“, je premagana. Naše čete so izvršile izreden čin, ki ga je Njegovo Veličanstvo cesar nagradil s tem, da je njih poveljniku generalu pehote pl. Haeselerjuodelil red „pour le merite.“

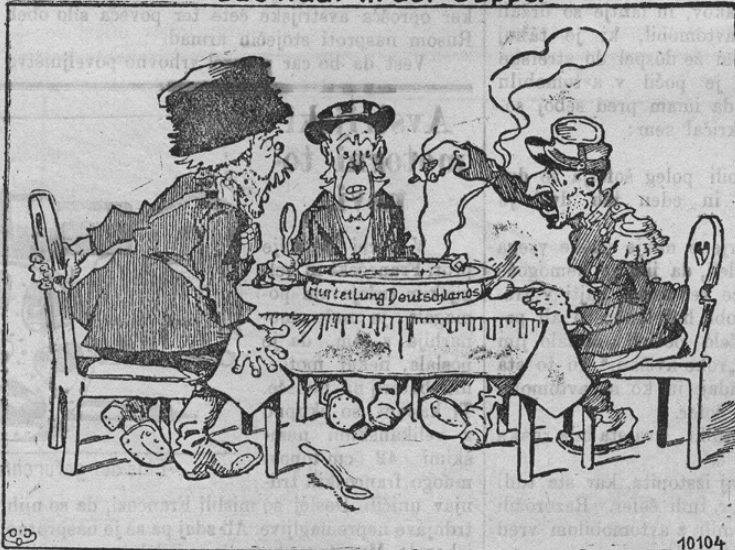
Nemški zrakoplovi vrgli na Pariz 20 bomb.

Pariz, 12. oktobra. „Agence Havas“ poroča: Nad Parizom sta se pojavila dva nemška zrakoplova in vrgla v mesto 20 bomb. Ena bomba je padla na streho cerkve Notre-Dame, ne da bi se razpočila; druga bomba je padla na sosednji trg. Francoski zrakoplovi so pričeli zasledovati nemške zrakoplove.

Bolgari pozdravljajo padec Antwerpna.

Sofija, 11. oktobra. (Kor. urad.) „Kambana“ imenuje padec Antwerpna enega največjih

Das Haar in der Suppe.

Die drei Intimen: „Pfui Deibel!“

Las v juhi.

Naša humoristična slika kaže Rusa, Francoza in Angleža, ki sedijo skupaj pri mizi in hočejo jesti iz skled. Ta skleda pomeni razdelitev in uničenje Nemčije ter Avstrije. Pa Francoz je v juhi že našel las — tako da jim bržkone ne bode posebno teknila.

XXXXXXXXXX

Ali si se že na

„Štajerca“

naročil? — Ako ne, stori to takoj!

XXXXXXXXXX

Velika licitacija

dne 18. oktobra od 9. ure dopoldne naprej v Ptuj, Florijaniplatz. Razprodajalo se bode stare obleke, pohištvo, perilo, jermena palice, dežnike itd. Izkupiček se porabi za naše vojake.

dogodkov v sedanji vojni. Pomen tega udarca, ki je bil predvsem namenjen Angliji, leži pred vsem v njegovih posledicah za nadaljne operacije. Ogrožena sta kanal in London. Nemška zmaga na francoskem bojišču je zagotovljena. Padeč Antverpena bo imel pa tudi na rusko vojno pozorišče največji vpliv in bo dvignil samozavest avstro-ogrskih in nemških armad. Že itak oskubljene peroti ruskega orla bodo s tem še bolj prirežane. Na več mestih ranjen že zapušča one pokrajine, ki se že celo stoletje bore za osvoboditev izpod ruskega jarma. Padeč Antverpena bo pripomogel k osvoboditvi mnogih narodov, ki zdihujejo v jarmu Rusije in njenih zaveznikov. Zato prisrčno pozdravljamo veliki nemški uspeh.

Nemci preskrbeli Antwerpen z živežem.

Nemški poveljnik v osvojenem Antverpenu je takoj ukazal, da so v osvojeni Antverpen prepeljali živež, ki so ga razdelili med stradalce prebivalstvo. Angleška posadka je, predno je zapustila Antwerpen, uničila ves živež, dasi je župan in meščanstvo prosilo, da naj tega ne store.

Zdravnik z 96 ranami.

Neki list v Baslu priobčnje pogovor svojega urednika s francoskim višjim zdravnikom, ki je bil v bitki ranjen in se zdaj zdravi v bolnišnici Val de Grace. Vkljub velikim bolečinam, kajti zdravnikovo telo je ena sama velika rana, je sprejel urednika smehljaje, češ: „Kakor vidite, nisem umrl, pa nimam najmanjše želje umreti. Lahko rečem, da sem srečno ušel smrti. Pomislite: 96 uradno dognanih ran! Raztresene so po celem telesu; vsepovsod so mi zašili kožo. V resnici ne razumem, da sem še na tem svetu.“ „In vse te rane ste dobili obrati? vpraša urednik.

„Vse obenem! Glejte, tako-le je bilo: Dne 30. avgusta sem se nahajal prav blizu vasi, kjer je bil boj najhujši. Zdelo se je, da je boj končan. Ranjencev ni bilo mnogo. Ko sem zadnjega obvezal, sem se napravljaj, da zajaham konja. V tem trenutku me med groznim bučanjem obda ogenj. Granata se je bila razletela nad mojo glavo. Moj ubogi konj je mrtev padel pod udarcem, jaz pa sem se, preluknjan kakor rešeto, zgrudil na tla. Moj ordonančni vojak, čeprav sam ranjen na nogah, me je postavil kvišku in me spravil dva kilometra daleč. Potem me je nekaj vojakov na nosilu iz križema položenih pušk neslo še pet kilometrov dalje, da sem dospel do ambulance. Nemogoče bi bilo, opisati vam bolečine, ki sem jih pretrpel na tej poti. Onesvestil sem se. Tako so me prenesli na kraj, kjer so mi potegnili iz mesa koščke granate. V mojo srečo ni bil ranjen noben važen organ. Res je, da sem deloma izgubil sluh, kajti na desni ne slišim več: moja glava je vsa zašita; leva roka je razmesarjena do kosti; stegno je preluknjano kakor goba. Tudi moje uboge noge so mnogo trpele in so vse tetovirane, pa prav nič umetniško; toda živ sem in to je glavno!

Velika bitka na Francoskem.

„Daily News“ poročajo s severne Francije, da je mesto Arras pod silnimi boji na francoskem levem krilu močno trpelo. Vsak dan se vrše v okolici hudi boji. Dne 4. t. m. so vdrl Nemci v mesto, ko so pa 6. t. m. Francozi dobili močna ojačenja, so se zopet Francozi polastili mesta. V ulicah se je razvila besna bitka mož proti možu.

Po hudih poročilih iz Antwerpena se je zdelo francoskemu generalnemu štabu, — tako poročajo iz Zeneve, — potrebno, da drži francosko konjenico pri Arrasu. Artilerijski boj ki se je 10. oktobra brez uspeha za Francoze pri Wöwreju prekinil, se je danes (11. t. m.) nadaljeval. Položaj je za Nemce zelo ugoden.

Preko Berolina prihaja iz Curiha tudi poročilo, da pričakujejo Francozi v najkrajšem času nemški napad na Belfort.

Razen tega poročajo iz Pariza, da je priplulo pred več dnevi več nemških letalcev nad Compiegne ter vrglo več bomb v mesto. Mesto je začelo na več krajih goreti, vendar se je posre-

čilo požar pogasiti. Obstreljevanje aeroplavov je bilo brezuspešno. Nemške aeroplane pričakujejo v kratkem zopet nad Parizom. Neki nemški aeroplan je judi res še tisti dan priplul nad najmočnejše obljubeno pariško predmestje St. Denis ter vrgel dve bombi.

Ruski vojni parnik uničen.

K.-B. Berlin, 13. oktobra (uradno.) Ena ruska pancerska križarica „Bajan“-razreda bila je dne 11. oktobra v Finskem morju potom torpedo-strela pogreznjena.

Namestnik admiralovega šefa Behuke.

* * *

W.-B. Berlin, 13. oktobra. Ruska uradna brzojavna agentura razširja sledeče poročilo o potopu ruske parne križarice:

Dne 11. oktobra ob 2. uri popoldne po ruskem času napadli so sovražni (nemški) pomorski čolni iz novega naši križarici „Bajan“ in „Palada“ ki ste bili v Vzhodnem morju na predstraži. Vkljub temu, da sta pričeli križarici takoj močni artiljerijski ogenj, posrečilo se je vendar enem nemškemu podmorskemu čolnu, da ustrelil torpedo proti parniku „Palada“. Na tem parniku nastala je razstrelba. Parnik potopil se je z vsem moštvom takoj v globočino.

„Palada“ bila je pancerska križarica za 8000 ton in imela je hitrost 22 morskih milj.

Boj v zraku.

K.-B. Paris, 12. oktobra zvečer. „Agence Havas“ poroča: Nemški letalni stroj („golob“) vozil je danes ob 10. uri zjutraj čez Paris in je vrgel 6 bomb na mesto. Ena bomba je padla na severni kolodvor, drugih učinek ni znan. 5 francoskih letalnih strojev je brezuspešno zasledovalo nemškega „goloba“. Francozi postavili so vse nove letalne stroje v službo, da bi take „golobe“ v slučaju napadov uspešno zasledovali.

Vojska

divja in nikdo ne ve, kako dolgo bode trajala. V teh resnih časih kaže se pomen društva

„Rdeči križ,“

ki skrbi za ranjence vojne, posebno očitno. Prosimo torej vsej, ki imajo čisto srce za našo domovino, da naj

žrtvujejo

za to prepotrebno društvo vsaj malo darilo!

Razno.

Smrt vohuna. Za špijone pozna vojno pravo le eno kazen — smrt. Brez procedure obvisi vohun na prvi veji, ali pa obleži zadet od par strelav ob bližnjem zidu. Smrt vohuna je najžalostnejša, pa tudi najpravičnejša kazen. Na rednik celjskega 87. pešpolka, ki se je te dni vrnil z bojišča pripoveduje o poginu izdajalca naslednjo pretresljivo dogodbo: Bilo je v začetku meseca septembra. Naš bataljon je prišel v vasico, ki je bila popolnoma zapuščena, le v neki kolibici, v podstrešju smo steknili nekega starega možička. Imel je gotovo nad 80 let. Bil je ves siv, sključen, in zdelo se mi je, da ne bi mogel napraviti niti par korakov, tako je bil videti slab. Našli smo pa pri njem dve svetilki in dve steklenici. Eno steklenico je hitro vrgel od sebe, a drugo smo mu vzeli iz rok in

ga odvedli pred poveljnika — Komaj in komaj je prišel z mojo pomočjo starih do poveljnika, a tu ni odgovoril na nobeno vprašanje, niti čemu ste mu rabili svetiljki, niti kaj je bilo v steklenici, ki jo je vrgel od sebe, niti kaj je v oni, ki sem jo držal v rokah. Molčal je, kakor bi okamenel. Bil je očitno, da je imel svetilki za to, da bi bil dajal ž njima znamenja sovražniku, ki se je nahajal tik pred nami in s katerim smo se tudi spoprijeli prihodnje jutro, a treba je bilo še ugotoviti, kaj se nahaja v steklenici. Poveljnik je odmašil steklenico, ki je bila napolnjena z neko tekočino, poduhal in izpregovoril nato silno resno: „Strup! Ustrelite moža!“ — Mene je doletela žalostna dolžnost, da spravim izdajalca na oni svet. Prijel sem ga pod pazduho in ga popeljal proti zidu. Obenem pa sem pomignil štirim vojakom — bila sta dva Slovenci in dva Italijana — ter jima rekel po italijansko, da me starih ni razumel, naj gredo za nama, in ko stopim od starca, naj pa ustrela. — Tako smo šli do zida, midva s starcem, ki sem ga vodil pod pazduho, spredaj, oni štirje pa, s pripravljenimi puškami, par korakov za nama. Ko sva prišla do zida, sem rekel starcu, naj se nekoliko nasloni ob zid, da se odpočije, in stopil sem par korakov v stran. Oni štirje vojaki so namerili puške, počilo je, kakor en strel, in starih se je zvrnil mrtev na tla. Tako se plačuje v vojni vohunstvo in izdajstvo.

Smrtna nesreča. V Ptuj padel je 60letni zidar Juri Belšak pri delu iz strehe. Obležal je nezavesten. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa čez par dni umrl, ker mu je kri v možgane vdrla.

Francozi dobe zimsko perilo iz papirja. Japonska je poslala francoski vojni upravi poseben dar — velik parnik posebnega papirja, ki ga porabljajo na Japonskem za izdelovanje zimskega perila. Ta papir je baje boljši kot najfinjše volneno perilo. Pri tem je tenak in lahak. Francoski vojaki bodo torej nosili po zimi srajce in spodnje hlače — iz papirja.

Posebno mesto za gališke begunce. „Narodni Politika“ poroča, da bodo za gališke begunce, ki so v velikem številu prišli tudi na Češko, zgradili blizu Chocna posebno mesto za 22.000 oseb. Graditi so že začeli in bo v petih tednih končano. Zgradili bodo 40 enonadstropnih hiš, od katerih bo vsaka 67 metrov dolga in 13 metrov široka. V vsaki hiši bo za 528 oseb prostora. Po tri hiše bodo imele skupno kuhinjo, v katerih se bo kuhalo za 1600 oseb. Glavna cesta bo široka 60 metrov, postranske ulice pa 10 metrov. Mesto dobi svojo posebno upravo, ki jo bo uredilo praško namestništvo. Razentega dobi mesto svojo šolo, bolnišnico, delavnice, skladišče živil, kopališče, električno razsvetljavo itd. Mesto se bo zgradilo na državne stroške, ravnotako bode država tudi preživljala begunce.

Velika Nedelja. Viničar Juri Liber v Hermancih služi že skoraj celo svoje življenje pri oskrbništvu visokega Nemškega viteškega reda. Zato posnemanja vredno postopanje se mu je podelila častna kolajna za 40letno, neprenehoma zvesto službovanje pri enem in istem gospodarju. Čestitamo!

Oklic.

Opazilo se je, da je kljub resnemu času v katerem živimo, pijačevanje še vedno zelo razširjeno in da so gostilne opetovano pozorišča popivanja ki ne redko traja cele noči ter se večkrat končuje v krvavih pretepih.

Žalostne posledice take nerednosti se kažejo ne samo v tem, da znižajo telesne storilne zmognosti, kar jako škoduje posameznim in vsem udeležencem, marveč tudi v tem, da neizmerno večkrat potratijo težko dobljeni in prisluženi denar. Pri tem zasluži posebno grajo dejstvo, da se celo svojcem k vojakom poklicanih rezervistov od države odkazane podpore v posameznih slučajih žrtvujejo hudobcu alkoholu.